

Bryssel den 14 januari 2026
(OR. en)

5306/26

AGRI 19
AGRIORG 1

NOT

från: Rådets generalsekretariat
till: Särskilda jordbrukskommittén / rådet

Ärende: Rapporten om utvärderingen av direktivet om otillbörliga handelsmetoder
– *Föredragning av kommissionen*
– *Diskussion*

För delegationerna bifogas en not i det ovannämnda ärendet som utarbetats av ordförandeskapet.

Diskussion på ministernivå om utvärderingen och den kommande översynen av direktivet om otillbörliga handelsmetoder

Det finns fortfarande avsevärda obalanser i förhandlingsstyrkan i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan, vilket ofta leder till otillbörliga handelsmetoder. Sådana metoder undergräver inkomststabiliteten, ökar den ekonomiska sårbarheten och försvagar förtroendet för handelsförbindelserna, till nackdel för jordbrukare och små leverantörer. Att stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan och stödja jordbruksinkomsterna förblir centrala mål för den gemensamma jordbrukspolitiken.

För att ta itu med dessa utmaningar kompletterade Europeiska unionen den befintliga marknadsramen (förordningen om en samlad marknadsordning) genom att 2019 anta direktiv (EU) 2019/633 om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan. Genom direktivet fastställdes en miniminivå av harmonisering genom en förteckning över förbjudna metoder, tillsynsskyldigheter för medlemsstaterna och skyddsåtgärder, i syfte att ta itu med den ”skrämselfaktor” som leverantörerna upplever. Dessa insatser har nyligen fördjupats genom ytterligare initiativ, bland annat kommissionens förslag till förordning om gränsöverskridande verkställighet mot otillbörliga handelsmetoder samt förslag till riktade ändringar av förordningen om en samlad marknadsordning under 2024, som båda syftar till att förbättra jordbrukarnas ställning och ge dem ett starkare skydd i värdekedjorna.

I enlighet med artikel 12 i direktivet om otillbörliga handelsmetoder gjorde kommissionen en första utvärdering av direktivet och offentliggjorde sin utvärderingsrapport den 1 december 2025¹ [dokument COM(2025) 728 final]. Utvärderingen ägde rum i ett tidigt skede av genomförandet, på grund av förseningar i införlivandet i flera medlemsstater och den relativt korta praktiska tillämpningsperioden. Resultaten påverkades också av variationer i de nationella införlivandevalen och den begränsade tillgången till jämförbara uppgifter samt av externa chocker såsom covid-19-pandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

¹ ST 16217/25.

Trots dessa begränsningar dras i utvärderingen slutsatsen att direktivet om otillbörliga handelsmetoder har bidragit till att minska vissa otillbörliga handelsmetoder – särskilt sena betalningar – och till att förbättra tillsynen i hela unionen. Det har också gett en minimiskyddsnivå för jordbrukare och små leverantörer i alla medlemsstater och därigenom bidragit till mer lika villkor. Samtidigt identifieras i utvärderingen betydande utmaningar och områden där ytterligare överväganden kan vara motiverade.

Utvärderingen pekar särskilt på

- varierande medvetenhet bland jordbrukare och leverantörer om deras rättigheter enligt direktivet,
- få klagomål, till stor del på grund av rädsla för repressalier och oro beträffande konfidentialiteten,
- betydande skillnader i tillsynsverksamhet och praxis mellan medlemsstaterna,
- nya eller föränderliga metoder som skulle kunna kringgå direktivet och överföra oproportionerliga risker eller kostnader på leverantörerna inbegripet metoder kopplade till hållbarhetsrelaterade krav eller betalningsmodeller såsom pay-on-scan.

I utvärderingen erinras också om det bredare politiska sammanhanget, inbegripet lanseringen av observationsgruppen för den jordbruksbaserade livsmedelskedjan i EU, det analytiska arbetet om skälig ersättning till jordbrukare och visionen för jordbruk och livsmedel, där det betonas att jordbrukare inte bör tvingas att systematiskt sälja sina produkter till priser som understiger produktionskostnaderna, samtidigt som den gemensamma jordbrukspolitikens marknadsorientering bevaras.

Mot denna bakgrund, och med tanke på kommissionens avsikt att lägga fram ett förslag till översyn av direktivet om otillbörliga handelsmetoder under andra halvåret 2026, anser Cyperns ordförandeskap att det är lägligt att uppmana ministrarna att diskutera viktiga politiska riktlinjer som skulle kunna ligga till grund för den kommande översynen. Utan att föregripa tillämpningsområdet för eller innehållet i kommissionens kommande förslag uppmanar Cyperns ordförandeskap ministrarna att dela med sig av sina synpunkter, som skulle kunna underlätta en effektiv användning av tillgängliga verktyg för att bekämpa otillbörliga handelsmetoder.

Vägledande frågor för ministrarnas debatt

Fråga 1 – Stärkande av jordbrukarnas ställning

Hur kan revideringen av direktivet om otillbörliga handelsmetoder, mot bakgrund av den kommande översynen av detta direktiv, ytterligare stärka jordbrukarnas och de små leverantörernas ställning i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan, samtidigt som man stöder ett mer konsekvent och effektivt genomförande av direktivet i alla medlemsstater och respekterar den inre marknaden och proportionalitetsprincipen?

Fråga 2 – Rättvisa marknader

Hur ser du på den roll som ramen för otillbörliga handelsmetoder spelar när det gäller att hantera situationer där oproportionerliga risker eller kostnader kan överföras till jordbrukare, samtidigt som den gemensamma jordbrukspolitikens marknadsorienterade karaktär skyddas?
